

Delavec ishaia vsak petek
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 32.—, za pol leta
K 16.—, za štiri leta K 6.—.
Posamezna številka 50 vin.
naročnina v inostranstvo
sorazmerno več.
Politjave na uredništvo in
upravnistvo
Ljubljana, Belcuburgova
ulica št. 6. II. nadst.
Telefon št. 223.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati se zaračunavajo
milimeter vrstica in si-
cer pri enkratni objavi
po 85 vinarja, pri trikrat-
ni po 90 vinarja, pri šest-
kratni po 75 vin., pri celo-
letnih objavah po 70 vin.
za vsakokrat. — Za razne
izjave itd. stane manj vrstica
K 1.—. Reklam. se pošt-
nine prostje. — Neferikiz-
na pisma se ne sprejemajo.

Strokovni kongres v Vu- kovaru.

Na zahtevo pokrajinske delavske stro-
kovne komisije v Zagrebu se je strokovni
kongres, ki se je imel vršiti v Vukovaru
na nedoločen čas preložit. Na mestu stro-
kovnega kongresa se bo vršila v Vukovaru
le konferenca strokovnih organizacij,
na katero so vabljene vse strokovne orga-
nizacije v posameznih pokrajinah naše
države.

Pokrajinska delavska strokovna komi-
sija v Zagrebu je izjavila centralni de-
lavski strokovni organizaciji v Belgradu,
da ako vstraja pri kongresu, se strokovne
organizacije Hrvatske in Slavonije kongresa
ne udeležijo. Svoje stališče je pokrajinska
strokovna komisija v Zagrebu utemeljevala
s tem, da se mora najpoprej ugotoviti
platforma, na koji bi bilo mogoče izvesti
ujediničenje posameznih strokovnih organi-
zacij. Ujedinjene strokovne organizacije
pa naj bi šele imele kongres. Navajala je
tudi pokrajinska delavska strokovna komi-
sija v Zagrebu, da podlaga, na koji so se
strokovne organizacije železničarjev, na-
takarjev in monopolskih delavcev ujedinile,
ne odgovarja danim potrebam in dejan-
skim razmeram in zato tudi v praksi ne
delujejo.

Ze od početka smo poudarjali, da je
platforma, na kateri so hoteli izvršiti uje-
diničenje vodilni krogi v Belgradu v Jugo-
slaviji neporabna. Stroga centralizacija s
centralami v Belgradu bi pomenila anar-
hijo v strokovnem pokretu.

Bili smo izpostavljeni mnogim očitkom,
da ujediničenje sabotiramo itd. Seveda vse
to ni bilo res. Ali značilno je, da stro-
kovničarji v Zagrebu zavzemajo sedaj
ravno isto stališče, ki ga mi zagovarjamo
že od vsega početka.

Belgradu, kakor videti, ni preostalo
drugega kakor vdati se volji Zagreba. Na-
ravno, težišče industrije se nahaja v Slo-
veniji, na Hrvaškem in Slavoniji, ti pokra-
jini bosta gotovo tudi merodajni v stro-
kovnem pokretu in tudi pri določevanju
forme naših skupnih strokovnih organi-
zacij.

Vse kaže, da nam je čas dal prav in
zadostno. Naravno, da se bodo strokovne
organizacije Slovenije udeležile skupne
konference, ki se bo vršila dne 23. t. m.
v Vukovaru. Taka konferenca bi se imela
že zdavnaj sklicati. Škoda časa, ki smo ga
zgubili z nepotrebnim prekljanjem. Nade-
jamo se, da nam konferenca v Vukovaru
prinese sporazum, ki je prav lahko mogoč,
ako pridemo vsi s poštenim namenom tja.
Pri nas je tak pošten namen, in ker se
strinjamo z navedenimi hrvatskih strokovničar-
jev bo konferenci sledilo gotovo nadaljnje
delo.

Sicer pa bomo o stvari govorili po
konferenci, ker smo mnenja, da bo lažje
govoriti, ko bo končno enkrat določena

potrebna platforma za ujediničevanje posa-
meznih strokovnih organizacij, katere do
sedaj ni bilo. Odločilen korak Zagreba pa
je menda Belgrad zadostno poučil, da za
skupno delo mora vladati sporazum, ne pa
diktat. Ta sporazum se bo dosegel.

Rudarjem v Sloveniji!

Dne 15. maja 1920 se je vršila konfe-
renca rudarjev na povabilo unijskega
vodstva v Zagorju. Zastopanih je bilo
vseh 18 podružnic. Večje podružnice po
dven delegatih, manjše po enem delegatu,
ter načelstvo kakor tudi širši odbor. Za-
stopana je bila na konferenci tudi stro-
kovna komisija iz Ljubljane. Konferenca
je sprejela blagajniško poročilo Unije, ka-
terege se je objavilo v „Napreju“, ter se
nadalje bavila s sedanjimi gospodarskimi
odnosi. Vsled naraščanja draginje seda-
nje dajatve članom bodisi brezposeln ali
bolniška podpora kakor tudi pogrebna
ne zadoščajo več. Tudi podpora za stavke
je premajhna. Tudi tiskovine so se podra-
žile za več kot 30krat toliko nego preje.
Ravnotako papir za pisarno, vse druge
pisarniške potrebščine, poština (navadna
pisma od 10 vinarjev na eno krono). Po-
višali so se stroški za agitacijo vsled zvi-
šanja voznih cen na železnicah, skratka
izdatki so se že dosedaj povišali tako, da
sedanji prispevki niso odgovarjali več in
imeli ravnotežja z izdatki. Konferenca pa
je nadalje sklenila, da se povišajo tudi
podpore, in sicer podpora z 52 tedenskimi
prispevki od 2 na 6 kron, s 156 tedenskimi
prispevki od 2-20 na 8 kron in z 260 te-
denskimi prispevki od 2-50 na 10 kron
dnevno. Bolniška dodatna podpora od
40 vinarjev na 1 krono. Ravnotako poto-
valna podpora od 1 na 4 krona. Pogrebna
podpora se je povišala s 52 tedenskimi
plačanimi prispevki od 80 na 100 kron,
s 156 tedenskimi prispevki od 100 na 150
kron, z 260 tedenskimi prispevki od 120
na 200 kron in s 520 tedenskimi prispevki
od 150 na 250 kron. Za žene članov v
slučaju smrti na 60 kron. Povišati se je
morala tudi podpora za stavke. Konferenca
je sklenila povišati za člane 1. razreda na
10 in za člane 2. razreda na 8 kron. Vsa
ta povišanja pa se more izvesti le tedaj,
če se povišajo tudi prispevki. Ker pa je
povišanje prispevkov radi podražanja stro-
kovnega glasila „Delavec“ nujno potrebno,
mora se tudi podružnicam puščati večji
prispevek, katerega se poviša od 15 na
40 vinarjev od tedanskega prispevka, da
morejo svoje izdatke pokriti. Na podlagi
vseh teh podatkov je konferenca sklenila
povišati prispevke s 2. julijem 1920, in
sicer 1. razred na 2 kroni, 2. razred na
1-20 kron in 3. razred na 50 vinarjev te-
densko. Vse povišane podpore stopijo
v veljavo s 1. julijem za one člane, ki
bodo te prispevke za julij že vplačali.
Toraj vsak, kdor bo enkrat povišani
prispevek vplačal, ima na podlagi določil

pravilnika pravico do raznovrstnih pov-
šanih podpor. Tudi vplavine veljajo od
1. julija po 4 krona, ravnotako se mora
plačati za izgubljene legitimacije 4 krona.

Unijsko vodstvo upa, da bodo člani
uvideli, da je bilo to potrebno že z ozirom
na višje dajatve, ter ostali zvesti člani
svojega društva tudi vnaprej. Čakajo nas
pa tudi v bodoče gotovo prav težki boji.
Ze sedaj nam grozi meščansko časopisje
s trganjem plač, ko se šele pripoveduje,
da se bodo cene znižale, kaj se bo, kadar
se res cene znižajo. Kdor je čital članek
dra. Alojzija Kokalja v „Slovenskem Na-
rodu“, si mora biti na jasnem, da bo ta
boj precej hud. Boj pa se bojuje lahko
samo takrat, če imamo tudi materialna
sredstva na razpolago.

Vodstvo Unije slovenskih rudarjev.

Opomba. Predno se se ukrene kaj
drugega, se pozivljajo vsi člani Unije slo-
venskih rudarjev, da prihajajo redno pla-
čevati svoje tedenske prispevke, in sicer:
v Trbovljah v tajništvo rudarjev „Delavski
dom“; v Hrastniku se imajo vplačevati
prispevki v konsumnem društvu, v Za-
gorju v obeh prodajalnah konsumnega
društva in v pisarni Unije.

Povsod se je ravnati po že naznanje-
nih uradnih urah.

Delavska zbornica.

II.

Zakaj so se zaupniki strokovnih or-
ganizacij izrekli za avtonomne delavske
zbornice?

V Srbiji je bil že pred balkanske
vojno uveljavljen takozvani zakon o rad-
njama (zakon o delu). Na podlagi tega
zakona se je za predvojno Srbijo ustano-
vila v Belgradu tudi delavska zbornica,
ki obstoji tudi še danes. Sedež zbornice,
kakor rečeno, je bil v Belgradu.

V Belgradu je morala živeti tudi ve-
čina članov, oziroma svetnikov, drugi
manjši del je bil porazdeljen po okrožjih
cele dežele. V glavnem je urejeval agende
delavske zbornice ožji odbor svetnikov v
Belgradu, le od časa do časa so na širše
seje bili vabljene tudi izvoljeni svetniki
delavske zbornice z dežele. Zbornično
agende je reševal nastavljeni tajnik, ki
pa ni smel biti kak delavec, temveč je
moral biti oseba z visokošolsko naobrazbo.
Stroške delavske zbornice je večinoma
nosila srbska vlada, deloma se jih je
pokrivalo tudi z uvedenimi prispevki
delavcev.

Kako je ta delavska ustanova, koje
so srbski delavci dobili na podlagi omen-
jenega zakona o radnjama funkcijonirala,
oziroma kako jo je delavstvo znalo izke-
ristiti, je poglavje zase. V glavnem nas
zanimajo, kaj pravijo delavski voditelji o
zakonu o radnjama. Njihova izpoved je
stvarno zelo neugodna.

V celoti je zakon o radnjama, ki velja še danes, samo za Srbijo za delavstvo zelo ugoden. Ako bi se ta zakon sedanjemu razmerju primerno preuredil kot okvirni zakon, bi s tem za delavstvo bilo storjeno mnogo koristnega. Zakon o radnjama, pa je navzlic vsem svojim dobrim vrlinam imel to slabo lastnost, da se ni izvrševal. Skratka, zakon o radnjama je bil in je zakon na papirju. Srbska gospoda je znala delavstvu vse, kar mu je na eni strani dala, na drugi strani zopet vzeti s tem, da je zakon o radnjama v polnem zmislu besede negirala. Ravnala se je po geslu, da je treba volka sicer nasiti, koza pa mora stati cela. In če je bil zakon o radnjama v Srbiji le zakonom na papirju, je naravno, da je bila tudi delavska zbornica, katera je ustanovljena na podlagi tega zakona, prazna forma, telo brez krvi, truplo brez udov, kajti, ako je znala srbska buržoazija temeljito prezirati zakon o radnjama, je znala tudi poskrbeti, da je tudi inštitucija delavske zbornice ostala podobna žegnu svetega Blaža.

Vse to nam dokazuje, da je zlasti moč strokovnih organizacij v Srbiji bila prešibka in da srbsko delavstvo vsled tega ni bilo v stanu prisiliti buržoazijo in vlado, da prizna zakonu o radnjama tudi potrebno veljavo.

Sedaj pa, ko so gospodarske, kulturne in tudi politične razmere v posameznih pokrajinah tako različne, ni misliti, da bi one naprave, katero bo treba izvesti z ozirom na varstvo delavstva, tudi dejansko funkcionirale, ako bi delstvovanje teh naprav bilo strogo centralizirano na enem mestu, ki se je po izpovedi delavskih voditeljev samih izkazalo mojstra v negiranju.

In ker tudi v bodoče ne bi bilo boljše, nikakor ne moremo akceptirati misel, da se raztegne delokrog delavske zbornice v Belgradu na ves teritorij države. Kar bo na primer prikladnega za Slovenijo, ne bo odgovarjalo prilikam in potrebam Srbije in obratno. Delavske zbornice bodo le te tedaj v korist delavstvu, če bodo v zmislu okvirnega zakona urejevale vsa delavska vprašanja v svojem ožjem pokrajinskem delokrogu. Kajti delo delavskih zbornic ne sme sloneti na praznih teoretskih nazorih, ampak mora biti prikrojeno živim potrebam in dejanskim razmeram posameznih pokrajin.

In ker bi se, ako bi se ustanovila le ena delavska zbornica ali pa raztegnilo delokrog delavske zbornice v Belgradu na ves teritorij države, ponavljalo v večjem obsegu to, kar je bilo in je še sedaj v malem, namreč, da bi ostala vsa inštitucija le fiktivna. Zato moramo z vsjo odločnostjo kako tozadevno centralizacijo zavržati in zahtevati, da se ustanove pokrajinske delavske zbornice, ki morajo biti popolnoma avtonomne. V svrhu reševanja skupnih zadev pa naj se, kakor smo povedali, v prvem članku, ustanovi skupen urad.

Ta naša zahteva je tembolj upravičena, ko je v Srbiji sedaj vsa industrija več ali manj uničena in če popreje ni bilo srbsko delavstvo v stanu uveljaviti zakon o radnjama in pridobiti svoji delavski zbornici potreben ugled, tem manj bi bilo sedaj v stanu čuvati nad veliko večjim aparatom, ker je to delavstvo veliko slabejše, kakor je bilo pred vojno.

Ena centralna delavska zbornica bi bila vnaprej mrtvorojeno dete. Delavstvo posameznih pokrajin naj v modsebojni tekmi skuša kar največ izkoristiti vse one naprave, ki mu bodo namenjene.

Naše geslo toraj mora biti, dajte nam pokrajinske avtonomne delavske zbornice.

Proti belemu terorju na Ogrskem.

Na seji mednarodne strokovne zveze v Londonu se je sklenilo bojkotirati Ogrsko. V to svrhu se je izdal sklep, katerega se mora delavstvo odzvati, da se od 20. t. m. pretrga vsako nadaljno zvezo z Ogrsko.

V tem proglasu so razkrita najhujšega terorizma polna dejanja trinoga Hortyja, oziroma njegove vlade. Nasilstva te vlade prekašajo daleč grozovite zločine nekdanjega ruskega carizma. V smislu sklepa mednarodne strokovne zveze naj delavstvo vseh dežel odkloni vsako delo, od katerega bi imela Ogrska direktno ali indirektno korist. Od 20. t. m. naprej naj ne vozi noben vlak preko ogrske meje, nobeno pismo in noben brzojav ne sme niti na Ogrsko niti iz Ogrske v tujino. Pretrgana mora biti vsa trgovina s to deželo. Na Ogrsko ne sme priti črez mejo ne premog, ne živila niti surovine. Vlaki, ki so namenjeni na Ogrsko, naj se ustavijo. Bojkot mora biti popoln, ker le tak odgovor krščanskemu belemu terorju na Ogrskem bo preprečil nadaljnja nasilstva. Bojkot proti Ogrski naj pokaže, da je delavstvu mogoče udušiti vsako protirevolucijo. Ta sklep zadeva tudi naše slovensko delavstvo.

Drugje in pri nas.

Iz Škodojih tovarnen v Plznu v Čehoslovaški republiki so oddali dne 11. junija 1920 prvo izgotovljeno lokomotivo železniški upravi. Praktični ljudje so ti Čehi, to se mora priznati! Ne lamentirajo okolo, da jim tega ali onega primanjkuje, temveč se lotijo dela in si svojo industrijo urejujejo kakor jim potreba kaže. Pri nas je seveda popolnoma drugače. Res je sicer, da bi v Jugoslaviji rabili krvavo ne le tovarno za lokomotive, tovarno za vagone, tovarno za gospodarske stroje, ampak celo vrsto tovarnen za razne industrijske proizvode, kojih na vseh koncih in krajih primanjkuje. Vedno slišimo, da so posebno v Sloveniji dani vsi predpogoji za razvoj industrije in kar je tudi res, da imamo premog, les, vodne sile i. t. d., ali kaj vse to pomaga, ko ni zmisla za take reči. Še to, kar imamo se skoraj bi rekel človek, na premišljen način ugonablja. Na Jese nicah so vse peči mrzle, v Kamniku se nahaja smodnišnica, v kateri je nedavno tega bilo uposlenih preko 300 delavskih moči, a danes jih je komaj še 60. Stavbinska panoga industrije navzlic velikan-skemu pomanjkanju stanovanj ne dela in tako gre vse „lepo“ svojo rakovo pot.

Vlada nima zmisla za pametno trgovinsko politiko, kar ima zopet za posledico, da ta industrija, v kolikor jo še imamo, ne more dobiti surovin.

Brezposelnost postaja čim dalje večja, vseeno pa delodajalci rovarijo proti osemurnemu delavniku kar morejo. Seveda iskati kaj naprednega zmisla pri našem reakcionarnem delodajalstvu bi bilo brezplodno. Nasprotno, vseč je delodajalcem brezposelnost, ker brezposelnost ustvarja rezervo delavcev, ki ponujajo pod vsakimi pogoji delovno moč in tako postajajo konkurenti svojih zaposlenih tovarišev. Vsekakor torej dobrodošlo sredstvo za zniževanje plač.

Zbira se jugoslovanski kapital v bankah. V Sloveniji se banke množijo, obstoječe pa svoje glavnice zvišujejo kakor nikoli poprej, ali industrija navzlic temu peša, ker te banke svoje kapitalije porabljajo za vse druge namene kakor pa industrijo.

Kar se je dalo na industrijskih podjetjih pokupiti, so pokupili, novih ustvarjati pa ne znajo ali bolje rečeno nočejo, ker uporabljajo denar rajši v veleveržniške svrhe, kar gospodi več nese.

Skraini čas bi bil, da krene vsa gospodarska politika na druga poda.

V Črno goro.

Finačno ministrstvo je votiralo 1 milijon 100 tisoč dinarjev, pa ne morda za železničarje, temveč za nakup goveje in drobne plemenske živine za Črno goro. Nadalje kredit 2 milijonov dinarjev za nabavo hrane, in ker je vse to potrebno v Črno goro prevažati, je finančno ministrstvo dovolilo tudi 800.000 dinarjev za nabavo avtomobilov. O nadaljnjih 11 milijonih dinarjev, ki jih dobe črnogorski uradniki niti ne govorimo.

Govori se sicer veliko o tem, da primanjkuje delavcev in da je treba nekatere agrarne kraje naše države kolonizirati. Kaj pa če bi gospodje Črnogorci opustili svoje brezbrizno in neplodno življenje na črnogorskem skalovju in se vsaj deloma preselili v take kraje, kjer bi državi tudi kaj koristili. Že verjamemo, da je lažje na skalah pasti lenobo in živeti na stroške drugih, kakor pa delati. Ali nastane vprašanje, kako pride delavstvo do tega, da bi ono delalo po nepotrebnem za take nepotrebne izdatke. Je že res, da je „slavni“ Nikita fehtaril po celem svetu za Črnogorce, to pa samo radi tega, da je sam veljal kot vladar, in da je imel od te fehtarije sam največ dobička. To pa nikakor ne more biti povod za nadaljevanje lenobe. Črnogorci so krepki ljudje, in ker je dela dosti v agrarnih krajih, naj gredo tja in si zaslužijo kar rabijo.

Ali nemara računa vlada in buržoazija s tem, da bo na račun drugih vzdrževala Črnogorce in si na ta način zasigurala zanesljive pandure proti delavcem?

Ako je to slučaj, tedaj naj črnogorsko gospodo vzdržuje buržoazija na svoje stroške, ne pa na stroške države.

Mi nimamo prav nič proti naši črnogorski brači, ampak delati se morajo privaditi tako, kakor moramo delati tudi mi.

Mezdna gibanja.

Mezdno gibanje krojaških pomočnikov in šivilj v Zagrebu je s popolnim uspehom končano. Toliko sodrugom v vednost, ki potujejo v Zagreb.

Mezdno gibanje. Na podlagi dne 5. t. m. g. Majdiču, posestniku mlinu v Celju od osrednjega društva živilskih delavcev vposlane spomenice ter dne 12. t. m. vršečih pogajanj dosegel se je sledeči uspeh: 1. Dosedaj veljavne plače v mlinu in skladišču železnine se morajo zvišati za 35% od 12. t. m. naprej. 2. Uslužbeni mlinu kot skladišča železnine zaznamovani v seznamu z dne 5. junija sestavljene v Ljubljani — prejmejo enkratni nabavni prispevek in sicer zase K 300.—, za ženo K 250.— in za vsakega otroka pod 14. letom K 150.— to pa pod pogojem, da je isti delavec najmanj 4 mesece od današnjega dne pri trdni uslužben. Nabavni prispevek se bode izplačal prihodnjo soboto t. j. 19. t. m. 3. Plačilni kuverti se bodo uvedli ako se dobe in niso predragi. 4. Premog, moka in stanarina ostane kot doslej. 5. Novo sprejeti delavci za mlin in skladišče železnine imajo iste ugodnosti kot drugi. Ta pogodba velja za nedoločen čas. — Za mlin-sko podjetje: Majdič l. r.; za podružnico Celje: Lah l. r.; za delavstvo: Kasestnik l. r., Možina Josip l. r. za osred. društvo: Klobučič Mihael l. r.

Iz strokovne organizacije.

Osrednje društvo stavbinskih delavcev, podružnica Ljubljana sklicuje odborovo sejo v nedeljo, dne 20. t. m. ob 9. uri predpoldne, Selerburgova ulica 6/II. in prosi za polnoštevilno udeležbo. — Načelstvo.

Shod vseh ljubljanskih podružnic društva živilskih delavcev se bo vršil v nedeljo, dne 20. junija t. l. ob 9. uri dopoldne v vrtnem salonu pri "Novem svetu", Gosposvetska cesta 14. Udeležite se polnoštevilno tega važnega strokovnega shoda radi meznega gibanja!

Shod živilskih delavcev v Celju. V nedeljo, dne 13. t. m. vršil se je v gostilni "Pri zelenem travniku" v Celju shod živilskih delavcev. Temu ob pol 10. uri otvorjenemu shodu predsedoval je sodrug Lah Matija, kateri je po pozdravu navzočih podal kratko poročilo. Nato je sledilo poročilo blagajnika Mesarič Gustava. V debato so posegli z ognjevitimi govori ss. Klobčič Mihael iz Ljubljane, Leskovšek Alojzij in Koren Franjo iz Celja. Vsem govornikom je navzoče delavstvo burno odobravalo. Pokazali so resno in trdno voljo bojevati se za koristi celokupnega proletarijata. Iz njih govorov je lahko delavstvo posnelo krizo, v kateri se nahaja jugoslovanski proletarijat vsled kupičenja imetja verižniško kapitalistične družbe in obenem spoznalo potrebo združenja svetovnega proletarijata v enotno močno vrsto strokovnih organizacij.

Iz usnjarske stroke.

Osrednje društvo usnjarjev in sorodnih strok na slovenskem ozemlju, naznanja svojim članom, da se je vršil ustanovni občni zbor nove krajevske skupine čevljarjev v Verbovcu pri Mozirju dne 12. junija 1920. V odbor se bili sledeči sodrugi in sodružice izvoljeni: predsednik: Blatnik Ivan, namestnik: Godnič Franc, blagajnik: Pavšek Anton, namestnik: Kodrjan Alojz, zapisnikar: Bizjak Josip, namestnik: Stiggar Franc; preglednika: Gmajner Vincencij in Kuder Karl; zaupnice: Blatnik Julija in Blažič Angela. Sodrugi Tome je v daljšem govoru razložil pomen, korist in potrebo stanovske organizacije. Novo podružnico pozdravljamo.

Dne 13. t. m. se je vršil dobro obiskan shod usnjarske podružnice v Šoštanju, na katerem je poročal sodrug Tome o izvedenemu meznemu gibanju. Delavstvo je protestiralo proti zavlačevanju izplačila dovoljenih 30%.

Dne 13. t. m. se je vršil izredni občni zbor krajevske skupine usnjarjev v Radečah pri Zidanem mostu, katerega sta se udeležila tudi zaupnika iz Sevnice in Rajhenburga. Izvolil se je sledeči odbor: predsednik: Alič, namestnik: Sever; blagajnik: Koren, namestnik: Kocjan; tajnik: Opat, namestnik: Ivančič; preglednika: Jaklič in Bezjak; zaupnika: Kren in Kos. Sodrugi Novšak je v svojem govoru pozval zborujoče tovariše, da korakajo vedno po načrtani poti ter napnejo vse svoje moči, da se društvo okrepi ter tako koraka naprej v boljšo bodočnost.

Dopisi.

Laško. Tukaj imamo, kakor znano, pivovarno. Položaj delavstva v tej pivovarni nikakor ni zavidanja vreden. Gospod Geiselreiter, ki tukaj pašuje kot ravnatelj, bi delal čast vsaki menažeriji kot krofitej divjih zverin. Vpitje, psovanje, preganjanje in metanje delavcev na cesto brez vzroka, je kar na dnevnem redu. Delodajalci in razni ravnatelji ponavadi niso bogve kakšni prijatelji delavstva, to vemo, da bi pa

bilo tako strovo sovraštvo kakor ga goji ta ravnatelj v tej pivovarni do delavcev kar slučajno, tega pa nikakor ne moremo trditi. Gospod ravnatelj očitno pozablja, da se ima sam tudi deloma zahvaliti toli osovraženim delavcem za kruh, ki ga uživa. Poleg velike porcije sovraštva in šikan, daje, kakor je to pričakovati od takega gospoda, "svojim" delavcem seveda tudi "pošteno" plačo, tako pošteno, da slednji v pravem pomenu besede stradajo. Da se pri slabih strojih dogajajo pogostoma nesreče in da so sobe, v katerih stanujejo delavci, podobne svinjakom, to gospoda ravnatelja ne ženira. Kaj pa, če bi si gospod obrtni nadzornik to izkoriščevalno gnezdo enkrat ogledal? Prosimol!

Štorje. Da bodo vsi naši tovariši na jasnem glede denarja, ki so ga zaupniki v znesku 460 K nabrali za majsko slavnost, poročamo, da ima ta znesek za vse slučaje shranjen blagajnik sodrug Poteš Jože.

Štorje. Ponovno opozarjamo vse članke podružnice osrednjega društva kovinarjev, da so stopili novi povišani tedenski prispevki v veljavo z dnem 1. junija 1920 in se je potemtakem strogo ravnati po danih navodilih. Čitatelje tovariši delavsko časopisje in poučeni boste.

Iz Celja nam pišejo sodrugi: Sliši se kak posamezni glas, prihajajoč iz ust katerega nezavedneža ali celo sovražnika, kot da bi se organizacija v Celjski cinkarni majala. Po našem prepričanju pa je to popolnoma neresnično, ker naša organizacija stoji trdno in neomajno in bode preskrbela, da dotičnim, kateri niso v naši organizaciji in jim raste nekak greben — taisti zopet klavarno usahne. Tudi glas, da vrhovno vodstvo cinkarne ne bode vbodoče pripoznalo naše organizacije, naj nikogar ne razburja, ker vodstvo mora in bo moralo računati vsikdar z nami zavednimi delavci, ki se bomo še tesneje oklepali organizacije, katera nas bode ščitila kot mati otroka napram krivicam.

Razno.

Sedmi izkaz o prejetih zneskih za sklad pokrajinske strokovne komisije za Slovenijo v Ljubljani za ostale po žrtvah z dne 24. aprila 1920: Usnjari v Radečah odračunali znesek K 212.—, društvo tiskarjev v Ljubljani odračunalo znesek K 535.—, Leopold Ozimič iz Mežice odračunil nabrani znesek K 227.—, unija slovenskih rudarjev podružnica v Črni vposlala K 295, unija slovanskih rudarjev v Krmelju odračunala znesek K 874.—, sodrug Novšak odračunal nabrani znesek v Radečah K 28 in Falkner Avgust odračunal pri lesnih delavcih v Kočevju nabrani znesek K 70, usnjari v Ptuj (poslali po sod. Kopaču) 202 krone.

V pojasnilo. Delavstvo pivovarne "Union" v Spod. Šiški je prispevalo za sklad žrtv z dne 24. 4. 1920 skupni znesek K 6433.50, od katerega zneska se je izplačala podpora sledečim žrtvam: Škole Martinu 700.—, Zirovnik Alojzu K 300.—, Strniša Mariji K 1000.—, Gregor Föllner K 700.— in Kvas Franciški K 500.—. Ostali znesek K 3233.50 pa je bil izkazan v št. 23 z dne 5. junija 1920.

Popravek. Skupni znesek o prejetih zneskih za sklad pokrajinske strokovne komisije za Slovenijo v Ljubljani za ostale po žrtvah z dne 24. 4. 1920 v šestem izkazu št. 24 se pomotoma glasi na 46.155 K 70 v., pravilno se mora glasiti na 46.401 K 70 vinarja.

Obvezni polletni tečaj — na državnih podkovski šoli v Ljubljani se prične dne 1. julija t. l. Za vstop v tečaj je vložiti na

vodstvo državne podkovske šole v Ljubljani do 15. junija 1920 prošnjo, ter ji predložiti: 1. rojstni in krstni list, 2. domovinski list, 3. zadnje šolsko spričevalo, 4. učno spričevalo, 5. ubožni list in 6. zdravstveno spričevalo. Pouk k podkovski šoli je brezplačen; učenci dobivajo redno državne podpore ter imajo prosto stanovanje v zavodu, skrbeti pa morajo sami za hrano in potrebne učne knjige. Poleg podkovstva se poučujejo ogledovanje klavne živine in mesa. — Vodstvo državne podkovske šole.

Zahvale.

Vsem onim tovarišem, ki so za časa mojega preiskovalnega zapora mojo ženo na kakršnikoli način podpirali, se najprej srčneje zahvaljujem. Gumzej Alojzij, rudar, Hrasnik.

Za nabranih K 251.— se tem potom vsem darovalcem najiskrenejše zahvaljujem, posebno pa sodrugu Zvonimiru Steinbergerju, ki se je trudil in nabral gori navedeno vsoto. — Velenje, dne 15. junija 1920. — Jakob Chromij.

Obvestila.

Iz mnogih tovarjen izražajo željo, da bi se vsakega posameznika navedlo v listu z imenom, koliko je podaril za žrtve. Ako bi bil naš list velik, tedaj bi bilo mogoče ustreči, tako pa je škoda prostora. In končno, kaj bi pomenilo to za javnost, ako bi objavljali cele kolone imen? In navsezadnje je vendar vsak doprinesel svoj prispevek zato, da pomaga žrtvam, ne pa zato, da plača s tem prostor v listu za svoje ime.

Blagajniki strokovnih organizacij, pozor! Po Sloveniji skuša neki Šalamon Ferdinand potom neke izkaznice iz Belgrada na vse mogoče načine in pod različnimi pretvezami izvabljati od organizacij denar. Vse naše funkcionarje, posebno pa blagajnike opozarjamo, da temu človeku ne nasedajo.

V slučaju, da se ga zaloti, naj se mu dotična izkaznica odvzame.

Ste preveč občutljivi za zvezli zrak? Vsakovrstne bolečine se takoj pojavljajo? Slabost? Oj, kako tu ublažujejo bolečine in utrujejo telo masaže s Fellerjevim pravih Elza fluidom! 6 dvojnatih ali 2 specialni steklenici 36 K.

Potrebovali bi odvajajoče, žolčec okrepčujoče sredstvo? Poslužite se le Fellerjevih pravih Elza-kroglic, 6 škaflic 18 K. Omot in poština posebej, a najceneje. Eugen V. Feller, Stubica 111, Elza trg št. 334, Hrvatska. F.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska "Učiteljska tiskarna" v Ljubljani.

KAJO DELIC

draguljar in zlatar

Ljubljana, Hilšerjeva ulica šte. 4.

priporočna svojo

zlatarsko in draguljarsko delavnico

za nova dela in popravila vsake vrste, kakor tudi za pozlatovanje in posrebovanje itd. V zalogi ima zlatnine in srebrnine, poročne prstane po vseh vzorcih in merah, uhane t. l. d.

Kupuje tudi zlato in srebro ter plačuje po najvišjih cenah ali pa izmenjava za novo blago.

Hiša

z 1 1/2 orala obseza-
jočim posestvom vred
le na prodaj.
Zemlja je I. razreda
ter je 8 minute od
glavne ceste, od cerkve 1/4 ure, od postaje
pa 3 ure oddaljena. Kupnina znaša 4000 K.
Na pismene ponudbe se ne odira. Osebnost
se dogovori z Marijo Robič, Brezje 17,
p. Dobje pri Planini, žel. postaja Sv. Jurij
ob južni železnici.

Več zmožnih zidarjev

sprejme

Kranjska stavbna družba v Ljubljani

Levstikova ulica 19.

Nečete obdržati
svoje lepote? Nečete
imeti kakor baržan
mehke kože? Nečete
soličnih pag, moko-
ljev in ogrcev?
Uporabljajte Fellerjevo
pravo Elza obrazno, kože
obvarujočo pomado! Ob-
čudovani bode! Zavidani!
1 lonček 9 K, 1/2 l. 12 K. K temu
Fellerjevo najfinjšo lično-
z mlačno milo 16 K. z
Nečete imeti lase,
zdrave lase?

Fellerjeva prava Elza
Tansochina pomada
na rast las doseže bujna
lase! Zapreči prhljaj, pro-
mno osivenje! Zabrani
pizlo! 1 lonček 9 K, 1/2 l.
12 K. K temu močno
terozno milo na umivanje
glave 8 K. Šampon 1 K. Mazilo za brke 2 K 50 v.
z z in 3 K. z z

Murje Vas
kurja očesa?
Fellerjev pravi
turistovski obliž
učinkuje brez bo-
ležin, hitro in za-
nesljivo! Nobenih
kurjih oči več!
Nobenih žuljev!
Nehane tede kože! Mala škatlica 4 K., velika
= = škatlica 6 K. = =

Nečete se kaj?
Fellerjevo Elza umivalno pasto (Kolonjska
voda, 1 škatlica 7 K.

Fellerjev usipalni prašek proti potenju, 1 škatlica
6 K. Fellerjev mentolni črtalk zoper glavo- in
nobe! 1 škatlica 4 K.

Fellerjev Elza fluid, 6 dvojnastih ali 2 veliki
splošni steklenici 38 K.

Najboljši parum z najfinjšim duhom od 8 K
naprej. Najfinjši Haga-puder Dr. Kluger, bel,
rosa in rumen, 1 velika škatlica 11 K.

Mahna Francovka v steklenici po 8 K in
22 K. Omet in poltina posebej a najcena.

EUGEN V. FELLER, Jekarnar
Stabica Donja
Elza trg Nr. 334 (Hrvatska).

Okrajna bolniška blagajna

5 v Ljubljani.
Pisarna: Turjaški trg šte. 4. prvo nad-
stropje. Uradne ure so od 8. zjutraj do
2. popoldne. Ob nedeljah in praznikih
je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajno	Ordinira		Stanovanje
	delni	popol.	
Dr. Močanina Peter splošno zdravljenje	ali — 1/2		Turjaški trg št. 4. v okr. bol. blag.
Dr. Ivan Zajec splošno zdravljenje	1/2 — 1/2 ali 1	2 — 3	Turjaški trg št. 4. Franciskanska ul. 2.
Dr. Viktor Krušvar splošno zdravljenje	1, 11 — 1/2 ali 12	1 — 2	Škofjeva ul. 12. Turjaški trg št. 4.
Dr. Alojz Kraljčič splošno zdravljenje	8 — 9	1 — 3	Turjaški trg št. 4. Poljska cesta 10.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo
zglasiti v pisarni bolniške blagajne, da se jim iz-
stavi nakaznico za zdravnika (bolniško zglasnico):
brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih.
Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član sam po-
nove druge zdravnika, da ga ločijo, ne povrne bol-
niška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpol-
njeni bolniški list se mora takoj oddati v blagaj-
niški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira
le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba
nakaznico. Zdravila se dobe v vseh ljubljanskih
lekarnah. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto,
če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do
1. popoldne. S pritožbami se je obračati do na-
čelnika okrajne bolniške blagajne.

Načelstvo.

Proletarci vseh dežel,
združite se!

Miši-podgane stenice-ščurki

in vsa golazen mora poginiti ako porabljate moja
najbolje preizkušena in splošno hvaljena sredstva kot:
proti poljskim mišim K 10—; za podgane in miš
K 10—; za ščurke K 10—; posebno močna vrsta K 20—
posebno močna tinktura za stenice K 10—; uniče-
valec moljev K 10—; prašek za uši v obleki in
perilu K 6— in 10— proti mravljam K 10—;
proti ušem pri perutnini K 10— prašek proti
mrčesom K 6— in 12—; mazilo proti ušem pri
ljudih K 5— in 10—; mazilo za uši pri ščurci
K 6— in 10—; tinktura proti mrčesu na sadju
in na zelenjavi (uničevalec rastlin) in mravljam
K 10—; mazilo proti garjam K 10—

Pošilja po povzetju zavod za eksport
M. Jünker, Zagreb 6., Petrujaska ul. 8.

Sirite list „Delavec“.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Franciskanska ulica šte. 6.

registrirana tiskarna z omejeno odgovornostjo

Tiskovine za šole, šupan-
stva in urade. Najmoder-
nejše plakate in vabila
- za shode in veselice. -

LETNE ZAKLJUCKE

Najmodernejša uredba za
tiskanje listov, knjig, bro-
- šur itd. itd. -

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Sodrug! Zadrugnik! Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon interurban št. 178.

Konsumno društvo za Ljubljano in okolico

sprejema v svojem hranilnem oddelku **hranilne vloge** in jih obrestuje po
čistih 4 1/2 %
Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelj se obveže, da dvig-
nejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4 1/2 %
Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zaloge, ki znaša po polletni bilanci
okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad
2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincih pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoričeva ul., Sodna ul.
Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Vič); v Trzinu na Gorenjskem; na Savi (obč. Jesenice) n.
Gorenjskemu; na Jesenicah (pri Farjani); Koroška Bela-Javornik; Borovnica; Radovljica
Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Škofljica; na Koroškem: Guštanj, Prevalje, Mežica, Crna
Crna H., Pibevk; Maribor; Litija; St. Lovrenc na Pohorju; Kanalk; Pragersko; Križe pri Trzinu
Sv. Ana pri Trzinu; Gorje pri Bledu; Store pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom;
Bogaška Slatina; Radeče-Zidanmost.

Se podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali
pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Ljubljano in okolico, ki je v
Ljubljani, Spodnja Šiška, Kolođvorska cesta 208.

Plana naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 18.

Društvo ima na razpolago poštno položnico, s katerimi zamorejo vložniki
denarne pošiljke pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.